

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescã-politicã.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
sã se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 31 Decembre 1897.

Numérul 54.

Invitare la abonament.

Cu numérul de față invitãm
la abonament nou, rugându-ne a
renoi cât mai grabnic abonamentul,
pentru ca să nu se facã întrerumpere
cu spedarea foii.

Prețurile rămân cele vechi și
sînt indicate în fruntea foii.

Tot o dată rugãm pe P. T.
Domni abonenți, cari sînt în re-
stanță cu abonamentul, să binevo-
escã a grãbi cu achitarea acestuia,
pentru ca să putem acoperi spe-
sele edãrii foii.

Administrația.

Leo XIII.

Ziua de mâne zi de sãrbãtore este,
zi, carea a făcut-o Domnul, să ne bu-
curãm și să ne veselim într'insa.

Mãne Pãrintele creștinãtãții, Papa
Romei celei vechi, sãrbãtoresce a șese-
zecia aniversare de la ridicarea Sa între
proții Legãturii celei Nóue.

Și când serbezã Pãrintele, bucurã-se
împreunã cu El și fiii, de óre ce bu-
curia pãrintelui a fiilor bucurie este.

Din conglãsuirea bucuriei univer-
sale nu póte deci să lipsescã nici slabul
nostru glas.

Fățã de marea familie catolicã noi
sîntem un punct abia perceptibil. Dar
cu tóte acestea scim, cã într'un organism
viu nu este nici un singur organ, fie
cãt de mic, care să fie de prisos, și a
cãrui lipsã nu ar provoca dupã sine o
perturbație a organismului întreg.

Tocmai de aceea ne ridicãm și noi
glasul slab, ca concertul să nu fie știrbit
în armonia sa, ca unanim să fie glasul
de bucurie, ce de la răsãrit pãnã la
apus, de la mări pãnã la mări se înalță
spre stîncã Vaticanului, pe care a
aședat dumnezeescul Rãscumpãrãtor
Scaunul corifeului Apostolic, al mare-
lui Petru.

Și nu avem óre mii de cuvinte
pentru a preamãri pe Dumnezeu în ziua
de mâne?

Pãrintele nostru, care azi cãrmuesce
naea cea de tainã a lui Christos, chiar
și dacã nu ar ocupa locul, ce-l ocupã,
totuși ar merita, să-i aducem tributul
dragostii și al admirațiunii noastre.

El e o aparițiune fenomenalã. Nu
dragostea fiescã ne dictezã acẽstã sen-
tință. Aũ constatã-o acẽsta ómeni
dintre cei mai ilustri ai vécului nostru.
A constatã-o Bismarck, a constatã-o
însu-și — Zola.

Nu se cade óre în față geniului
a depune omagiul admirațiunii? Dacã
fie care om pórtã întipãrit pe fruntea
sa chipul lui Dumnezeu, nu sînt óre

geniului, cari mai lãmurit pórtã sigilul
Dumnezeirii pe-a lor frunte, în a lor
inimã?

Dar Leo XIII nu e pentru noi
numai un geniũ. El e pãrintele nostru,
El e pãrintele nostru, care cu deosebitã
dragoste ne iubesc.

Cãt e de dulce a ne reaminti
acele gloriose momente, când în frunte
cu bunul nostru Mitropolit o cẽtã de
trei zeci de Romãni ne-am prezentat
înainteã bunului nostru Pãrinte!

Par cã Îl vød, cnm a intrat în sala
de audiență avënd lângã sine pe bunul
nostru Arhiepiscop; cum față inorãtã de
griji la vederea nãstrã I s'a inseninat;
cum figura-Î gãrbovitã sub a grijilor
și a anilor îndoitã povorã s'a oblit;
cum ne-a chemat în jurul sãu; cum cu
glas puternic ne vestia destinele nẽ-
mului nostru în Orient; cum ne asigura,
cã nu va înceta a întreveni în favorul
nostru, pe cum nici în trecut n'a între-
lãsat a întreveni, de cãte ori numai
prilej I-s'a dat.

A! cum ași fi dorit în acel moment,
ca întreg nẽmul românesc să fie fost
de față împreunã cu noi în jurul glo-
riosului nostru Pãrinte! Cum ași fi
dorit, ca întreg nẽmul nostru să fie fost
nemijlocit pãrtaș din dragostea, ce se
revãrsa din ochii și din inima aceluĩ
venerabil bẽtrãn! Era foc mistuitor
acea dragoste, și cine o a simțit, a
rẽmas însu-și mistuit!

Și totuși sînt ómeni, cari nu cruță
venerabila persónã a bunului nostru

Feuilleton.

Poetul Coșbuc.

Disertație ținută la I. serată aranjată de Reuniunea
femeilor romãne din Blaș.

(Fine.)

Voiũ trece deci cu permisiunea Dvóstre
la Balade. érași un gen de poezie, în care
poetul Coșbuc și-a desvãlit avuțiile spiri-
tului sãu.

Locul cel dintãiu în acest fel de poezii
il ocupã „El Zorab“, „o lucrare de înaltã
valóre literarã, care nu póte fi în de ajuns
analizatã“, — cum se exprimã un cercetãtor
al scrierilor lui Coșbuc.

Étã în cãte va liniã palide cuprinsul
acestei poezii.

Ben-Ardun, un Beduin din fundul Arabiei,
prãpãdit de sãracie, vine la pașã, să-și
vîndã calul, pe El Zorab, care e așa de
frumos, și pe care il are așa de drag ca
ochiul din cap.

Dar trei copii de fóme-mi mor!
Uscat e cerul gurii lor;

Si de amar îndelungat
Nevestiile mele I-a sãcat
Al laptelui isvor.

Pașã privesce calul, pe care bietul Arab
il pórtã în față lui, și il dã pe el o mie de
techinã. Ben-Ardun plin de bucurie primesce
banii, vesel, cã familia sa e scãpatã de fóme
și lipsuri, vesel, cã copiii sãi nu vor fi siliți
a cere de la strãini.

Și plãcã beat de mult noroc
Și-alergã dus de-un singur gãnd.

Dar de o dată se opresce trẽmurãnd.
privesce la banii și clãtinãndu-se se uitã drept
la cal. apoi plãngẽnd il cuprinde gãtul și
suspiniãnd își ascunde obrajiul paliți în cõma
lui, și o durere nespusã il cuprinde. El își
reamintescã jocul, ce-l făceaũ copiii cu calul,
— il vine în minte veselie, ce o avea nevasta
lui, când il vedea cãlare pe El Zorab ple-
cãnd la vinat, — își aduce a minte, cum ea
își puneã urechea la pãmînt, ca să asculte,
dacã se aud ori nu pașii calului, — și acum
tóte acestea n'or mai fi.

Va ride 'ntregul neam arab
De bietul Ben-Ardun,

și el. el încã va fi despãrțit pentru tot de
una de calul sãu, care era fala lui. Tótã

dragostea, pe care Arabul o are pentru calul
sãu, tótã, tótã se deșteptã și geme ca o
furtunã în peptul lui.

Și tu de-acum al cui vei fi?
Și cine te va mai scuti
De arșițe și ploĩ?
Te-or încunjura cu toți pe rind
Și te vor bate-odorul meu,
Și te-or purta și mult și greũ;
Lãsa te vor flãmînd
Și te vor duce la rãșboiũ,
Sã mori tu cel crescut de noi!

esclamã Arabul și stãpãnit de durere își uitã
de sine și strigã:

Sint sãrac,
Dar fãrã cal eũ ce să fac?
Dã-mi calul înapoi!

N'o nimerise inse. Pașã il respinge
și-l amenință, cã-l va bate și cã-l va da
cãnilor, de va mai cuteza, să cãrã calul, care
acum e al lui.

„Al teũ?“ strigã Ben-Ardun ca deșteptat
din un lung somn, de abia stãpãnindu-și furia,
ce-I clocotia în pept.

Al teũ? Acel, care-l crescu
Îubindu-l, cine-l, eũ ori tu?
De drãpta cui ascultã el,
Din leũ turbat făcãndu-l miel?

Părinte! Ei bine! Noi îi pricepem până la un loc. Îi pricepem, dacă nu-L pot iubi așa, pe cum Îi iubim noi, cari de dragostea lui ne-am încălțit. Dar ca să-L insulte și să-L desprețuască: asta n'o pricepem, asta n'o putem pricepe.

A iubi nu poți fără de a cunoaște obiectul iubirii. Dar tot asemenea nu poți urî fără de a ști, pentru ce și ce.

Că unii dintre frații noștri neuniți nu-L iubesc pe bunul nostru Părinte, asta o putem pricepe: nu-L cunosc. Dar că mulți, foarte mulți Îi urăsc, asta de fel n'o pricepem: nu-L cunosc.

Când nu-L iubesc, mai sînt de scusat, de și nu e de scusat, că nu cercă a-L cunoaște. Când înse Îi urăsc, asta nu mai e de scusat. Sînt pe o tréptă cu Fariseii orbiți de patimă, cari pe Fiul omului „l-au urît în desert“.

Dar să nu turburăm bucuria inimilor noastre în aceste frumoase și dulci momente. Să uităm toate nevoile și necasurile și să trăim bucurându-ne cu Părintele nostru.

Noi șcim, pe Cine iubim. Noi L-am cunoscut și-L cunoștem. Noi am simțit de atâtea ori dragostea Lui. Noi șcim, că în inima Dînsului un loc ales e al nostru. Noi șcim, că ori de câte ori lipsă vom avea de spriginul Lui, îl vom și dobîndi, — numai să-l cerem.

Să laudăm dar pe Domnul, pentru că vrednici ne-a găsit de a fi părtași în bucuria Părintelui nostru, și să-l rugăm, ca pentru înflorirea sfintei Biserici, pentru mîntuirea sufletelor noastre

să mai țină încă la mulți ani pe preafelicitul și preabunul nostru Părinte Papa și Patriarhul nostru Leo!

Adevărul e amar. — Acesta e un lucru, care nu l-am introdus noi în lume, și nici nu ne vom da silința zădarnică de a cerca, să-l scotem din lume.

Când am scris, cele ce am scris în numărul trecut despre stadiul, în carele a ajuns politica noastră națională, nebuni am fi fost, dacă ne-ar fi trecut prin minte, să credem, că ele vor fi pe plac cercurilor „conducătoare“ ale politicii noastre naționale actuale.

Dar tot așa de nebuni am fi fost, dacă nu am fi spus, ceea ce ne zace la inimă. Șcim, că dacă am fi complimentat și cădit cercurile acelea „conducătoare“, răsplata ne-ar fi fost un laudatoriu concipiat în frase frumoase și publicat în „Tribuna“. Nouă înse nu ne trebuiesc atari laude. De aceea am constatat adevărul știind bine, că avem să ne așteptăm la o certare aspră, carea va apăre în „Tribuna“.

Și ea a apărut în 28 a c. E lungă. Înse „der langen Rede kurzer Sinn“ e, că — adevărul l-am constatat.

Ne aruncă dlor în față, că am fi cinici. O fi, căci animal mai credincios de cât cănele nu este.

Cred dora domni de la „Tribuna“ și domni „Tribunei“, că pe noi nu ne-a durut, când am constatat adevărul acela? Ne-a durut și pe noi și poate că mai tare de cât pe dlor. Și totuși ne-am hotărît, să-l constatăm.

Și nu ne pare reu. „Unirea“ își face și șie-și un reu serviciu,“ zice „Tribuna“. Va fi. Dar „Unirea“ nici o dată nu a umblat, să-și facă șie-și serviciu bune. Ea în tot de una a

voit, să servescă bisericii lui Christos și nîmului său. Ea și de astă dată e convinsă, că constatând adevărul a făcut un bun serviciu nîmului său. Reul se poate sana numai așa, dacă mai întâi se constată. Huiduască-o pentru acesta domni de la „Tribuna“ și domni „Tribunei“, huiduască-o, cât vor vré, — conștiința îi e liniștită.

Crédă alții, ce vor vré, noi înse nu putem crede, că rezultatul vrednic de activitatea de un an a unui popor ar fi două conveniri, la cari ómenii între pâharé se laudă unul pe altul în tosurî.

Și macar de ar fi fost sincere cuvintele acelor tosurî! Dar până șcim, că între cei ce staî în fruntea întregii vieți și mișcării naționale a noastre în aceea-și corporațiune, sînt de o parte preoți de ai bisericii noastre, ér de altă parte și persoane de acelea, cari lovesc în față făr de leac de frică de Dumnezeu și șfială de ómeni învățăturile și instituțiunile cele mai sfinte ale lui Christos, pe cum e taîna căsătoriei, noi nu credem în sinceritatea acelor cuvinte, ci întrebăm: „Ce unire are Christos cu Veliar?“

Și ast fel de ómeni îndrăznesc a dăscali pe archiereii noștri și a le dicta, ce să facă! În ceta ómenilor „conduși“ de nisce ómeni ca aceștia să se înroleze cu resignare și cu capete plecate archiereii noștri? „Ce unire are Christos cu Veliar?“

Dora nu va zice „Tribuna“ și despre constatarea acésta, că „vederile dușmanilor noștri din Budapesta află resunet aprobator în Blaș“?

Dar dacă e adevérat, ceea ce zicem, atuncia să ne așteptăm, ca Dumnezeu să ne ajute, ci să ne mirăm cum de nu ne șterge de pe fața pămîntului.

Adevărul acesta încă va fi amar.

Al tée? O pașe, nu!

Almeu! Tu poți să ai cal mai nobil și mai mândri,
Dar eî, stăpâne, nu?

Și copleșit de durere cere mila pașei, îi aduce a minte de Allah, de lumea, care-l va blăstema pentru acésta nedreptate, îi imbie încă o dată banii cerându-și înapoi calul, pe care totuși nu-l va vinde, și va cerși mai bine, de cât să se despartă de el.

Pașa înse străin de durerea lui, fără sentiment pentru dragostea Arabului, dă ordin, să-l bată. Dar el se întorce repede și cu ochii înghețați scote grabnic un pumnal,

Și-un val de sânge, roșu val
De sânge cald a isvorit
Din nobil inomatul gât,
Și cade mortul cal.

Și numai acuma pricepe pașa chinul lui Ben-Ardun, numai acum vedé ei, cât de mult și-a iubit Arabul calul crescut de el, numai acum, când îl vedé, cum

În genunchi plecat
Sărută sângele 'nchegat
Pe ochii 'nșepeniți.
Te-or résbuna copiii mei!

strigă Arabul desnădăjdut.

Și-acum mă taie, dacă vré,
Și-aruncă-mé la câni!

Pe cât de frumoasă e poesia acésta ca idee și sentiment, pe atât de perfect a știut poetul să o îmbrace în rime și vorbe alinate.

Între poeziile de acest soiú se pôte numera *Zobail, Regina Ostrogoșilor, Carol IX, Minciuna creștinilor, Somnul codrilor ș. a.*, cari tóte tractéză sujete străine. Ér dintre acelea, cari au obiecte din istoria națională, pomenim pe *Ștefanița Vodă, Pașa Hassan, Voichita lui Ștefan și altele.*

Am întrelăsat cu intențiune, să înșir

trei poezii de un caracter național. Ele sînt *Noi vrem pămînt, Rugăciunea din urmă și Trei, Dómné, și toți trei.* Fórté frumoase, cum sînt, nu-î mirare, că versurile acestea sînt cunoscute în cercuri fórté largi. *Noi vrem pămînt* e glasul țeranului desmoștenit, stors pân la méduă de nesaturatul străin. El nu se vaietă, ci consiú de puterea, ce o are în sine, spune mult cuprinđătorul „*destul*“. Românul e rábdătoriú din firea sa, dar e cumplit în mânia sa, când cuțitul a ajuns la os.

Étă de pildă câte va strofe:

De-avem un cimitir în sat,
Ni-l faceți lan, noi bol în jug,
Și 'n urma lacomului plug
Ies óse, și-î pécát!

Sînt óse dintr'al nostru os:
Dar ce vé pasă! Voi ne-ați scos
Din casă, gol în ger și 'n vînt,
Ne-ați scos și morți din mormînt.
O, pentru morți și-al lor priinos
Noi vrem pămînt!

Și-am vré și noi, și noi să șcim,
Că ne-or sta ósele 'ntr'un loc,
Că nu-și vor bate-al vostri joc
De noi, dacă murim.

Orfanî și cei ce dragi ne sînt,
De-ar vré, să plângă pe-un mormînt,
Ei n'-or ști, 'n cure șanț zăcem,
Căci nici pentru un mormînt n'avem
Pămînt, — și noi creștinî sîntem!
Și vrem pămînt

N'avem nici vreme de 'nchinat,
Căci vremea ni-e în mîni la voi;
Avem un suflet încă 'n noi, —
Și par, că lați útát!

Ați pus cu toții jurămînt,
Să n'avem drepturi și cuvînt:
Bătăi și chinuri, când țipăm,
Obezî și lanț, când ne mișcăm,
Și plumb, când istoviți strigăm,
Că vrem pămînt!

Rugămintea din urmă e o scenă de pe câmpul de răboiú. În ea se reogîndéză iubirea țerii și a pămîntului strămoșesc. Bietul ostaș prevede, că are să rămână pe pămînt străin, de parte de țara sa iubită și de locul, unde s'a născut, și încrede sotului său de arme ultima-î dorință. Nu-l dóre, că va muri aci cu liftele págáne, dar îl dóre gándul, că póte nu va avé la cap o cruce. Nu-l dóre jalea iubitei, căci el șcie, că

O frunză veștedă nu-ți dá
Cuvînt, să zici, că-î tómnă;

ci-l dóre, că lasă în urma sa pe mamă-sa, carea, . . dac' ar ști, că-î mort, și-ar perde mîntea. El sfârșescé:

Și-acum dá-mi mîna.
A sunat cornistul de plecare.
Du Oltului din partea mea
O caldă salutare,
Și-ajuns în țară, eî te rog,
Fă-mi cel din urmă bine:
Pămîntul țerii să-l sárutî
Și pentru mine!

Tot atât de doiósa e și a treia poezie „*Trei Dómné, și toți trei*“. Trei copii a avut bietul tată. Toți trei au plecat la taberă și toți trei și-au dat viața pentru libertatea patriei.

Spuneaú gazetele, că „stégul Turcului se închină“, că „s'a dat porunca, să rentórcă în țară toți cei plecați de astă vară“, și toți reîntórcéau la colibile sale, numai feciorii lui nu. Și ne mai avénd pace a plecat la casarmă.

Căprarul vechiú îi Iese 'n prag.
»Ce-mi face Radu?« el întrebă.
De Radu-î este mai cu grabă,
Că Radu-î este cel mai drag,
»E mort! El a căđut la Plevna
În cel dintăiú șireag!«

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Ministrul Wlassics a promis, că în curând va înainta dietei proiectul de lege pentru regularea congrueli confesiunilor protestante. La insistența protestanților, că la cazul, când ministrul ar asigna congruă singuraticilor pastori, s'ar vătămă autonomia lor bisericească, ministrul a renunțat la planul său de a împărți însuși ajutoriul de stat. Ministrul înseși a rezervat dreptul de a subtrage subsidiul de stat de la acei preoți, cari s'ar amesteca în agitațiunile contrare statului. Adecă ministrul voesce, să-și mai creeze pe banii statului o armă puternică; căci pe cum vedem, azi tot, ce nu-i pe placul șovinismului liberal, se cualifică de contrar statului.

Roma.

Măne își serbeză Sfinția Sa gloriosul Pontifice Leo XIII jubileul de 60 de ani de preoție sau jubileul de diamant al preoției sale. Din incidentul acesta aprópe în totă lumea catolică s'au inițiat colecte spre a trimite Preasfințitului Părinte daruri omagiale.

În 23 a c. Sfinția Sa a primit sacral colegiul al cardinalilor, pe episcopi, prelați, pe cum și pe mai mulți membri ai curții pontificale. Seniorul colegiului cardinalilor Eminentă Sa Oreglia a felicitat pe Sfinția Sa din incidentul sărbătorilor de Crăciun. La această felicitare răspunzând Sfinția Sa a zis, că pacea socială își are fundamentul în observarea legilor și esemplului Mântuitorului, a căror desconsiderare este cauza suferințelor generațiunii prezente; popórele își vor afla mângăere și îndreptare, dacă se vor întorče la legea lui Christos și vor asculta glasul bisericii, care chemând toate națiunile la unitatea credinței în-

deplinesce o lucrare nu numai religioasă, ci și politică. Reflectând la nouăle ordinațiuni date de guvernul italian în contra reuniunilor catolice Papa regretă conflictul, ce-l provócă guvernul cu biserica. Căci conflictul dintre S. Scaun și dintre statul italian se află în contradicție cu sentimentul și tradițiunile Italianilor. Majoritatea s'a convins, că unitatea politică nu e de ajuns spre a prospera, și dorește independența pontificatului și restabilirea drepturilor lui. E dureros, că pentru acesta ei sînt combătuți, și mai trist e înseși, că cetățenii pacinici sînt confundați cu revoluționarii.

Papa, care e deplin sănătos, după terminarea alocuțiunii a conversat cu cei de față adresând fie căruia câte un cuvînt părintesc.

Franta.

Cuvintele adresate de Papa credincioșilor francezi au avut efect. Catolicii în congresele ținute în anul acesta în Lille, Paris și Lyon au hotărît, să înființeze o ligă națională, care are de scop, să organizeze pe catolici pentru proximele alegeri. Catolicii se pun pe base constituționale și vor da mâna cu republicanii moderați.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Încercările de compromis între guvern și Kossuthiști nu au dus până acum la nici un rezultat, și ast fel independentiștii și după sărbători au continuat obstrucția în cestiunea provisorului.

Kossuthiștii voind, să țină Duminecă o adunare, în localul adunării s'au prezentat mai mulți socialiști de cât Kossuthiști, și ast fel Kossuth a aflat de bine a nu deschide adunarea.

În ședința de Lună au ținut vorbiri obstrucționiste Thaly și Lakatos. Acesta a imputat guvernului, că s'a pus în legătură cu socialiștii spre a împedca adunarea independentiștilor; apoi a acusat armata cu lipsă de patriotism.

Marți au vorbit Endrey și Polonyi, pe când amicii lor de principii pertractau în culoare condițiile compromisului cu guvernul.

Socialiștii agrari în 25, 26 și 27 a c. au ținut congres în Budapesta, luând rezoluțiunii în sensul, că aderază la programul partidului social-democrat, care declară, că nu cunoște naționalitate, ci e internațional, pe cum internaționaliștii sînt și esplotatorii poporului. Pretind libertate de presă, de întruniri și sufragiul universal.

Austria.

După anul nou ministrul Gautsch era va reîncepte pertractările de împăcare a Germanilor și Cehilor. Dacă împăcarea nici de astă dată nu ar succede, va disolva parlamentul.

Noul parlament ar avé să se ocupe de revisiunea constituției, și membrii lui nu ar fi aleși direct de popor, ci i-ar alege dietele provinciale. După ce Germanii liberali nici în o dietă nu dispun de majoritate, partidul lor prin acesta ar suferi o lovitură de mórte.

Dietele provinciale în cele mai multe provincie s'au deschis și își continuă debaterile.

Sina.

Vedend, că puterile europene continentale au pus piciorul în Sina, Statele Unite Nord-Americane voesc, să-și apere și ele interesele, ce le au în Sina. Cu stările din Sina e nemulțămîtă și Japonia. Întărirea Port-Artharului o privește de

O, bietul om! De mult simția,
Că Radu-I dus de pe-astă lume;
Dar astăzi, când scia a nume,
El sta năuc și nu credea.
Să-I moră Radu! Acest lucru
El nu-l înțelegea.

Blăstém pe tine, braț dușman!
»Dar George-al nostru cum o duce?« —
»Sub glie, taică, și sub cruce,
»Lovit în pept d'un Iatagan!« —
»Dar bietul Mircea?« — »Mort și Mircea
Prin vâl pe la Smârdan.«

El n'a mai zis nici un cuvînt;
Cu fruntea 'n pept, ca o statuie,
Ca un Christos bătut în cuie,
Tinea privirile 'n pămînt,
Părea, că vede din 'nainte-I
Trei morți într'un mormînt.

Treceau bărbați, treceau femei,
Și uruia trăsuri pe stradă,
Soldați treceau făcend paradă, —
Și-atunci deștept privi la ei
Și-și duse pumnii strînsi pe temple:
»Trei, Dómnne, și toți trei!«

Nu mai analizăm șirele acestea, ele ne-ar aduce lacrimi în ochi.

E locul aci, să facem o mică rectificare. Am fost zis la început, că poetul nu se ocupă de înaltele probleme, nu-și sfarmă capul cu gândiri asupra vieții. Rectificăm aserțiunea acésta. „Mórtea lui Fulger“, spune un critic, cuprinde cele mai nimerite gândiri asupra vieții omului, din câte s'au scris când va.

Fulger, falnicul fecior de împérat, móre, și mamă-sa sdrobotită de jale gema și blăstéma, cât toți cei ce o auiaș, se încruciaș.

Și-atunci un sfetnic a venit
Și 'n fața dómnei s'a oprit
Privind la ea.
Un moșneag bătrân ca vremea,
Născut cu lumea într'un ceas,
El parcă-I viul părăstas
Al altor vremi.

El vrënd să o mângăie, îi arată deșertăciunea acestei lumi, îi spune, cum a cunoscut pe cei mai vestiți împérați și cum i-a „vedut murind ușor, — Că viața-i fum“.
Și apoi continuă:

Zic fum? O, nu-I adevérat,
Rășboiul e de viteji purtat!
Viața-I datorie grea,
Și lași se 'ngrozesc de ea, —
Să albă tot, cei lași ar vré,
Pe neluptat.

De ce să 'ntrebî, viața ce-I?
Așa se 'ntrebă cei mișei.
Cei buni n'au vreme de gândit
La mórte și la tânguit,
Căci plănuș-I de nebuni scornit
Și de femei!

Trăesce-ți, Dómnă, viața ta!
Și-a morții lege n'o căta!
Sînt crai, ce schimb'a lumii sorți,
Dar dacă mor, ce grije porți?
Mai simte 'n urmă cine va,
Că ei sînt morți?

Dar sciú un lucru mai pe sus
De tóte, câte ți-le-am spus:
Credința 'n zilele de-apoi
E singura tărie 'n noi,
Că multe-s tari, cum credem noi,
Și mâne nu-s!

Și-orî cât de amăriți să fim,
Nu-I bine, să ne deslipim
De cel ce viețile le-a dat! —

O fi viața chin răbdat,
Dar una sciú: ea ni-s'a dat,
Ca s'o trăim!

Étă, stimată Dómnne și Dșóre, un mánunchiú cules pe apucate din cele două volume de poezi ale marelui poet. Și din acésta debilă dare de samă Dvóstre va'f convins, sînt sigur, de neprețuitul dar, ce i-a dat Dumnezeú.

Mai restă, să spun, că a fară de aceste două volume poetul a mai publicat o traducere a lui Virgil.

Și acum voiú închia fugitiva mea dare de samă cetindu-vé o prea frumoasă legendă scrisă în prosă. Ea e scósă din colecția de legende, cari poetul le va publica la primăvară.

Salcia și plopul.

Legendă din popor.

Pe când fugia Maica Domnului de frica lui Irod, a ajuns, în drumul cătră Egipt, printr'un loc pustiu. Și era obosită și flămîndă și ea, ca și îngrijitoriul ei Iosif; și le era sete, că nu găsiu nici o fântână pe acolo. Er sórele ardea ca un cupitor aprins, și copilul Isus se svîrcolia și plîngea de căldură în brațele mamei sale.

Și mergend așa chinuți câte-și trei, au ajuns la un plop și s'au aședat la umbra plopului, să se rēcórésca. Dar plopul, réntăcios într'una și-a clătît frunzele și 'ncolo și 'ncece, lăsând, să străbată sórele pe frunzișul său, pe de tóte părțile.

Și a plecat mai de parte Maria, cu fiul ei și cu Iosif, căci plopul nu le dase

contrară tratatului de pace închiat în ultimul război.

Agitațiunea crește în Anglia din cauza afacerilor sineze. De cum va Anglia ar întreprinde ceva față de espediția sineză, Germania va resuscita cestiunea egiptenă, de ore ce Anglia a avut să ocupe Egiptul numai provisor. Aici Germania are pe partea sa și pe Franța.

Turcia.

Tratatul de pace între Turcia și Grecia s'a subscris în 19 a. c. în Constantinopol.

Sultanul e gata a da Albanezilor o specie de autonomie spre a-i liniști.

Încercările Turcilor tineri de a introduce și în Turcia constituționalismul nu întâmpină aprobarea sultanului. Acesta nu voese a sci de atari instituțiuni europenești. Alt cum de cât un constituționalism liberal, adecă fals, e mai puțin rea starea actuală din Turcia.

În Creta și acum se repetesc din când în când măcelurile dintre Greci și Turci.

Corespondințe.

Bucuresci 14 Decembre 1897.

Din foile de zi a bună samă cunoșceti duelul întâmplat în 11 l. c. între N. Filipescu, fostul primar al capitalei, și G. Em. Lahovary directorul ziarului „L'Independance Roumaine”, pe cum și tragicul lui sfârșit.

Totă lumea vorbia și vorbește încă numai despre acești doi bărbați stimați și iubiți ai României, ba putem zice ai tuturor Românilor, cari după atâtea jertfe frumoase aduse iubirii de neam, după atâtea servitii făcute cauzei românismului, au ajuns acum prea vestiți printr'o întâmplare atât de tragică.

Unul, Lahovary, a cărui inimă a palpat numai de iubirea patriei și a tot, ce e românesc, a căzut mort străpuns de arma

umbră. Au ajuns în urmă, la o salcie, și s'au așezat la umbra ei. Er salcia, milosă, și-a adunat cu grabă frunzișul la un loc și s'a silit, să nu lase printre frunze nici măcar o rază de soare. Și s'au odihnit acolo călătorii.

Er când a plecat, Maria a binecuvîntat salcia; și aducend de plop a minte, a blăstemat plopul.

Și de atunci sufletul plopului nu mai are astîmp și alinare. Toți copacii plâng, și se frământă frunza, când bate vîntul, dar plopul plînge și pe vreme liniștită, și frunza lui se sbate fără contenire și ziua și noaptea. Și vecinic va plînge fără temei frunza plopului, și i-se va sbate vecinic.

Dar salcia de atunci e cu sufletul tot de una liniștit. Și de atunci salcia e copacul Domnului, că ea tunuguesce cea dintâi primăvara, și mlădițele ei le duc la biserică Români, în Dumineca Floriilor, și le binecuvîntază preoții. Și e alésă salcia dintre toți copacii, să crească prin cimitire și să umbrască mormintele celor morți. Câte o dată crengile ei se lasă toate spre pămînt, și frunzișul ei se face ca o boltă, parcă ar vré, să scutescă de ploa și de soare mormîntul, și e ca o mamă, când se plecă preste copilul ei din lăgân. Și ziua stă liniștită, er în bórea nopții frunzișul ei șoptesce duios și frământă dulce, și atunci sufletul sălciei vorbește cu morții.

A. C. Domșa.

ucigașe. Cel alalt, Filipescu, care ca un adevărat patriot și cinstit politic și-a câștigat simpatia și iubirea întregului neam românesc și se putea aștepta pe dreptul la un strălucit viitor, dus înaintea judecării ca un ucigaș al celui dintâi, cu care până mai deunăzi a luptat într'un șir pentru prosperarea patriei și pentru mărirea nemului său.

Întru adevăr mare pierdere a suferit cauza românismului prin această tristă întâmplare. Pentru că unul e pierdut în chip ireparabil, er cel alalt, după părerea tuturor, încă e pierdut politicesc și moralmente, fiind că nu s'a putut stăpâni și pentru câte va cuvinte de puțin cam aspră, dar inofensivă polemie ziaristică a provocat pe fostul său prieten și tovarăș de luptă și i-a repus viața.

Cauza duelului a fost imputarea, ce a făcut-o G. Em. Lahovary într'un articol al ziarului său lui Filipescu, că pentru a servi interesele partidului său ar fi comis în două rînduri o schimbare în atitudinea sa politică. Această aserțiune și-a spriginit-o cu argumente destul de seriose.

Acuzațiunea a fost cam gravă întru adevăr. Dar scie totă lumea, că în discuțiile politice și mai ales în polemiile foilor de aici ómenii nu sînt prea scrupuloși în alegerea terminilor. Exemplu strălucit ar puté fi chiar „Epoca” lui Filipescu. De aceea totă lumea e convinsă, că această certy ziaristică se putea aplană și fără de întrebuintarea armelor.

În dată după mórtea lui Lahovary procurorii și un medic legist au mers la fața locului și au ordinar transportarea cadavrului la morgă.

La órele 2½ după amezî Filipescu și martorii au fost chemați la parchet și au fost interogați.

Parchetul a calificat fapta ca delict, și Filipescu și martorii vor fi dați în judecată pentru delictul prevădut de art. 259 din codul penal, care pentru cazul de față prevede o pedepsă de 10 zile până la 4 ani închisóre.

Încă în aceeași zi la 2 óre p. m. ministrul a fost interpelat în cameră de către deputatul Morțun, care a numit uciderea lui Lahovary un asasinat și a acusat poliția, că nu și-a făcut datoria. Oratorul a fost viu aplaudat. — Djuvara ministrul de justiție a răspuns, că justiția își va face datoria. Er Ferichide ministrul de interne a acusat presa, că este violentă și ea este cauza și a acestei nenorociri. (Protestări.) A fără de acestea duelul nu se póte opri numai prin lege, de ore ce el e intrat în moravurile țerii, și moravurile sînt mai puternice de cât legile.

La aceste vorbe mai mulți deputați au acusat pe ministru, că a atacat libertatea presei, er Aurelian a răspuns des aplaudat ministrului, că protesteză în contra celor spuse de ministru, că duelul e intrat în moravurile țerii. Duelul e o importanță nenorocită din străinătate și o instituție barbară, pe care toți ómenii culți trebuie să o combată. (Aplause prelungite.) Nu înțelege, cum asemenea moravuri barbare găsesc aprobarea băncii ministeriale. (Aplause sgomotoase.) Apoi apără presa și zice, că guvernul trebuie să lea măsuri, ca pe viitor să nu se mai întâmple anomalii ca acelea, ce se petrec în armată, unde dacă ofițerii nu se dueléză, sînt desconsiderați de auctoritățile militare, — și să stirpescă ast fel

de moravuri. — Djuvara apără prin câte va cuvinte pe colegul său de la interne. Apoi se închide discuția.

În trecăt însemnăm, că Ferichide încă s'a duelat o dată cu Fleva și a avut noroc, să scape cu mutra întrégă, ca să aibă apoi nasul de a apóra o datină barbară ca duelul. Avis deci lui Fleva, ca de se va mai bate vre o dată cu dl ministru, să-l cârpescă mai bine, ca să ție minte.

Din acest duel era să se nască și o crisă ministerială parțială, pentru că mai mulți din ministri au fost de părere, că Filipescu și martorii să fie arestați. Ferichide a susținut înse cu tărie, că Filipescu nu trebuie arestat. Maioritatea înse nu voia, să cedeze, și atunci Ferichide și-a dat dimisia. Vădend înse cei alaltți acesta, au cedat, și așa s'a evitat crisa.

Atât opinia publică, cât și presa fără deosebire de partid deplâng pe nenorocita victimă și condamnă mai ales pe martorii lui Filipescu, cari nici după repetitele insistențe și propunerii de împăcare a martorilor lui Lahovary nu au voit de loc, să se împace, și ast fel au causat mórtea unui om cinstit, care era și mai debil trupesce și mai nedeprens în manauarea sabiei ca Filipescu, care regretă și va regreta a bună samă totă viața acest fapt îngrozitor.

Totă presa și totă lumea de asemenea condamnă barbara instituție a duelului.

Tóte foile de aici, de alt cum în multe privințe nu prea laudabile, scriu în contra duelului articii, de-ți e mai mare dragul, să-i cetesci. Și noi, cu tóte că regretăm din inimă tristul incident, care a dat prilej la ast fel de articii, nu putem lăuda de ajuns această pornire bună, această campanie laudabilă în contra unei datini barbare, carea formeză rușinea vécului, în care trăim, a vécului civilizațiunii, rușine cu atât mai mare, cu cât tocmai aceia apóra și practiséză acel us barbar, cari se laudă mai mult cu civilizațiunea!

S. Biserica, firesce cea catolică, a condamnat duelul tot de una și-l condamnă și acum dictând pedepse aspre celor ce leau parte la el în ori ce mod, și tot Biserica este taxată de barbară și tirană de către aceia, cari sub pretextul unei închipuite vătămări de onóre asasinéză pe deapropoie său. Dușmanilor Bisericii și ai religiunii, preinșilor campionii ai culturii și civilizațiunii moderne, le-au succes de-a sélbătéci întru atâtea moravurile, mai ales ale tinerimii, în cât pentru ori ce vorbă, pentru ori ce epitet a dese prea meritat aruncat în fața altuia estí spus provocării la duel de către toți derbedeii și ștregarii, cari îmbétrănesc pe la școli ori mai bine zis prin cafenele și cluburi de cărțași. Ba am ajuns până acolo, în cât cel ce a fost sgăriat de vre o sabie ruginită pentru câte va vorbe vătămătoare adresate altuia în beție, sau care a pușcat cu glónțe de șocolată în vre un om, care a îndrăznit, să-i înfrunte impertinența, e sərbătorit ca un viteaz și apoteotizat ca cel mai vrednic reprezentant al eroismului iepuresc al cavalerilor „von Taie-fugă”.

— Dar onórea, dle, onórea vătămată trebuie reparată. — Da, onórea, onórea trebuie mai întâi să o ai, și dacă o ai, nu ți-o vătémă ori care tras împins prin câte va cuvinte, cari nu dovedesc alt ceva de cât lipsa lui de cultură. Er dacă întru

adever te vătămă vre o persoană de ceva calibru mai greu, acolo e legea, caută dreptate. Dar prin aceea, că l-ai sgăriat cu sabia ori ai pușcat pe de lături de cine va, nu ai reparat nimica. Dapoi dacă pe lângă onorea-ți vătămata te mai alegi și cu nasul tăiat, cu burta spintecată ori chiar cu sapa și lopata, la ce reparare ai ajuns?

Dar fie destul atâta. Am crezut de lipsă, să le scriu acestea atât pentru celebritatea casului, cât și pentru a mai spune încă o dată, că desprețuirea legilor Bisericii duce la barbarie și cauzază mari nefericiri ca și aceea, despre care am scris, carea a costat viața unui om vrednic de trăit și nefericirea unui bărbat distins și a aruncat în jale nespuse două familii ilustre.

Casul e destul de trist. Macar de ar trage din el învățatură cuvenită, cei ce au lipsă.

Philotea.

Z. în Decembrie 1897.

Onorată Redacțiune!

Di Im în numărul 51 al „Unirii” m'a învrednicit de un răspuns la corespondința mea din numărul 48. Îi mulțumesc. Îmi place, ca despre chestiuni serioase să se tracteze în chip serios. De aceea m'am bucurat de chipul, în care mi-a răspuns dl Im.

M'am bucurat înse și de alt motiv. Dluî imi dă adecă în corespondința sa prilej la reflexiuni nouă.

Dluî zice: „Constatat lucru este adecă, că învățătorii nostri confesionali paralel cu alte studii își câștigă calificațiune și din studiul religiunii și al tipicului bisericesc, nu ca fitori elevi, ci ca fitori învățători.” Să-mi torto dl Im, dacă eu îndrăznesc a o contesta acésta, în ceea ce privesc studiul religiunii. Candidaților de dascălie li-se propune studiul religiunii, nu pentru ca ei mai apoi să învețe pe prunci religiunea, ci pentru ca să se scie păzi mai apoi de aceea, ca nu cum va instruiind pe prunci în cele alalte obiecte de învățămînt să strice în orele sale cele multe, ceea ce a făcut preotul în puținele ore de religie, și ca în orele sale cele multe să fie în stare de a întări pe prunci în cele ce au audît de la preot în orele de religie.

Provocarea la alte țeri, ce o face dl Im, nu pôte să-mi schimbe convicția acésta. „În Austria, dacă învățătorii sînt lipsiți de calificațiune religiôsă, au devenit cei mai periculoși socialiști,” zice dluî. Îi dau dreptate. Înse chiar pentru ca nu cum va să se nască și pe la noi vre un asemenea rău, chiar de aceea candidații de dascălie primesc în preparandiile noastre instrucție religiôsă, ér parochii în calitate de directori ai școlilor populare au să supravegheze instrucția, ce învățătorii o dau în cele alalte obiecte, și au să o facă acésta mai virtos, pentru ca învățătorii nu cum va să zădărnicescă cu voea ori fără de voe rodirea semînței, ce o séménă parochii în orele de religie în țarina inimilor pruncilor. Despre acest obligament al parochilor zice Conc. prov. I. din 1872. Tit. II. cap. IX. p. 4: „Cu privire la magisteriul parochii sînt îndreptățiți și îndatorați — ca director școlariu a inspecțiunea și a purta grije de învățămîntul elementar.” Érá la T. IX. cap. V. zice: „Parochii ca directorii școlilor elemen-

tare strîns se îndatoresc a răspunde deplin acestei importante dărăgătorii a lor, — visitând mai a dese ori școla, supraveghiând, cum își implinesc docentele oficiul său.” Acestea sînt destul de limpedi.

Tot așa de limpedi sînt și următoarele dispoziții ale conciliului: T. II. c. IX. p. 4: „Cu privire la magisteriul parochii sînt îndreptățiți și îndatorați a predica cuvîntul lui Dumnezeu Dumineca și în sêrbători, a catechisa tinerimea adultă, pe cum și pruncii de la școlă, amésurat prescrișelor diecesane.” T. IX. c. V.: „În urmă parochul ca învățătorul religiunii și catechet în școlele elementare este datoriu în înțelesul statutelor diecesane a catechisa propunend școlariilor doctrina religiunii și istoria biblică, în cari studii apoi docentele va deprinde pe dînsii prin repetirea celor propuse de parochi, ca ast fel învățecii să le învețe acelea de rost.” T. IX. c. X.: „Sinodul — obligă pe toți parochii și docenții, ca în tôte Duminecile și sêrbătorile obligate să adune tineretul de ambe sexele la prelegerile repetiționale. — Érá la Înserat să se afle cu toții la catechisarea tinendă prin paroch, amésurat statutelor diecesane.”

Pôte vedé deci dl Im, că în sensul acestora studiul religiunii are să-l propună pruncilor parochul, ér nu învățătorul. Cest din urmă are să fie numai corepetitor.

„De lipsa lucrului nu ne putem tângui,” zice dl Im. Îi dau tótă dreptatea. Dumnezeu dór de aceea ne trimite în viea sa, ca să lucrăm. Dar eu așa gândesc, că în dată după aducerea jertfei între datorințele parochilor urmăză pe aceea-și tréptă predicarea cuvîntului și administrarea sfințelor taîne. Cele alalte agende, de și încă au să se implinescă, totuși nu au nici pe de parte importanță, ce o are predicarea cuvîntului. Unum faciendum et alterum non omittendum.

Repet încă o dată cuvintele mele din rîndul trecut: Ar fi de dorit, ca în centrul archidieceșei ómenii să-și bată capetele și să găsescă un leac, dar un leac infalibil în contra bólei preoțimii nóstre de a lăsa instrucția religiôsă a pruncilor în grijea învățătorilor.

Z.

Noutăți.

Din Archidieceșă. On Nicolau Raț capelan în Cluș este numit paroch la *Tritul de sus* din protopopiatul Turdei, érá de capelan în Cluș este dispus On. *Laurențiu Pascu* cancelist mitropolitan, și în urmă de cancelist mitropolitan clericul absolut *Alesandru Valea*.

Volnicii nouă în contra unei școlii. Cu datul de 23 Dec. i-se scrie „Gazetei Trans.” din Felécul sășesc din diecesa Gherlei, că școla gr. cat. română de acolo a fost închisă pe motivul, că neputendu-se complini oficiul docental de acolo, pe un timp ore care a fost silit preotul, să țină școlă. Antistia comunală înse la îndrumările primite de la pretor a închis școla confesională silind pe părinti, să-și trimită pruncii la școla de stat, care s'a ridicat pentru vre-o câte va familia magiare și jidane de acolo. Dar fiind că poporul își trimitea și mai de parte pruncii în școla confesională, de aceea patrioticele autorități au pus panduri la ușa școlii nóstre, ca să nu permită intrarea în ea.

Estrase matriculare libere de tacsă. Notarii comunali și alți oficiali civili a dese ori poftesc de la parochi estrase matriculare fără de tacsă. Pentru orientarea parochilor „Alkotmány” aduce următoarele: §-l 230 al

art. de lege XX din 1877, care tracteză despre regularea tutoratului și a curatoratului, pe cum și ordinațiunea ministrului de culte din 27 Nov. 1897 nr. 30,188 referitoare la aceste afaceri sînt în vigóre și după introducerea matriculelor de stat, și așa la recercarea notarilor comunali parochii sînt datorii a estrada din oficiu și fără tacsă estrasele de nascere și botez pentru eređii minoreni. Mai de parte a rémas neschimbată și ordinațiunea din 3 Octobre 1869 nr. 17,346 a ministrului de culte, în sensul căreia la provocarea auctorităților publice parochii estrasele matriculare necesare la actele oficiose sînt obligați a le elibera din oficiu fără de tacsă. De asemenea a rémas în vigóre și ordinațiunea ministrului de culte din 11 Maiu 1893 nr. 12, 063 care dispune, că estrasele matriculare și informațiunile familiare, cari le cer spre scopuri oficiose oficiile pentru demésurarea competențelor erariale și auctoritățile finanțiale, sînt a se estrada de cătră preoți libere de timbru.

Pruncii din căsătorii catolice de rit mixt. Primim din Csanáros diecesa Oradei mari următoarele șire: Legile politice-bisericesci din 1894 referitor la dispusețiunea despre religia pruncilor zice: „Pruncii urmăză religiunea părinților sêi după seculul său. Întru cât religiunea acésta se ține de cele recepte ori de cele recunoscute prin lege.” Referința riturilor catolice grecesc și latin între olaltă o dispusețiune regală cu dat 1814 Nr 23034, conform statutelor aduse prin corul episcopesc o determină ast fel: „Pruncii născuți din o căsătorie de rit mestecat urmăză ritul tatălui, care este capul familiei.” Acésta dispusețiune prin rescriptul ministrului de interne dat 11 febr. 1896 Nr 7663 se susține în vigóre. — În parochia mea conducătorul matriculelor civile pruncii născuți din căsătoria părinților de rit mixt îi matricula după sexul și ritul părinților confundând religiunea și ritul. Acésta procedură am apelat-o provocându-mé la dispusețiunea regală. Am primit răspunsul următor: 32—1897. sz. a. megkeresése folytán tisztelttel értesitem, miszerint felszólalásának teljesen hely adatván a kérdéses Bernát Mária valóban görög sz. katholicus vallásu. A gör. kath. és római kath. vallásuak házasságából származott gyermekek vallása iránt az 1814 évi 23034 sz. kir. rendelet intézkedik és ez fentartatott a Belügyminiszter úrnak 1896 évi február hó 11-én 7663 sz. határozatával.” Pe cum am observat, nu numai în părțile nóstre Biho-rene, ci și în alte locuri conducătorii matriculelor civile inmatriculau pruncii născuți din căsătoria părinților de rit mixt după dispusețiunea art. de lege XXXII. § 2. nu din réutate, dar numai din nesciința ordinațiunilor regesci și ministeriale. Provoce deci atențiunea M. O. confrății la rescriptul regesc din 1814. Nr. 23034 și la dispusețiunea ministrului reg. ung. de interne cu dat 11 Febr. 1896. Nr. 7663. *Iuliu Filimon*.

Adunarea de protest convocată de Sêrbi pe 30 a c. spre a lua poziție față de magiarisarea numelor de comune a fost oprită tot sub acela-și pretext ca și cele ale Românilor.

Medic român în Timișóra. Dl Dr Alesandru Borza s'a stabilit ca medic practic în Timișóra (Fabric) Andrásy-út Nr. 18.

† **Ludovic Simon** nobil de Kásva, mare proprietar în Sângeorgiul de Câmpie în 27 Decemvre a c. împărțit cu sfințele taîne și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatoriului în anul al 65-lea al vieții sale laborioase. Cu inimă frântă de durere aducem acésta tristă scire la cunoscînța tuturor rudeniilor, amicilor și cunoșcuților. Sângeorgiul de Câmpie la 27 Decemvre 1897. Francisc Simon, Dănilă Simon proprietari. Carolina Simon măr. Ilyes ca frați. Dionisiu Simon proprietar, Amalia Simon măr. Dr Bran ca fiu. Catița Csát măr. Mera ca fiică adoptivă. Dr Eugen Bran subjude reg. ca ginere. Amalia Alexandrina Bran, Eugen Ludovic Zacharie Bran ca nepoți.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

**Omilia s. Ioan Crisostom
în ziua Născerii Mântuitorului nostru
Isus Christos.**

(Fine.)

Înse ce voiți zice sau ce voiți grai? Căci minunea mă înspăimintă. Cel vechiu de zile prunc s'a făcut; cel ce șede pe scaun sublim și înălțat, se pune în iesle; cel ce nu se poate atinge și e simplu, necompus și fără de trup, se cuprinde de mâni omenesci; cel ce rumpe legăturile păcatului, se înfășură cu fășii, pentru că asta o voește. Căci el va să schimbe necinstea în cinste, să îmbrace nemărirea în mărire, și să facă marginea chip de virtute. De aceea lea asupra-și trupul meu, ca eu să cuprind cuvântul lui; și luându-și trupul meu îmi dăruiesc Spiritul său, pentru ca dăruind și luând să-mi dobândescă mie comoră de viață. El își lea trupul meu, pentru ca să mă sfințescă, îmi dă Spiritul său, pentru ca să mă mântuască. Înse ce voiți zice sau ce voiți grai? „Eta feciōra în pânțee va lua“ (Isaie 7, 13). Acesta deja nu se spune ca un lucru viitor, ci se privește de un lucru împlinit. La Iudei s'a sevârșit, la aceia, la cari s'a și spus, era se crede la noi, la cari nici nu s'a zis. „Eta feciōra în pânțee va lua.“ Cuvântul adevărat că e al sinagogei, dară posederea e a bisericii. Aceea a găsit lepedea, acesta s'a îmbrăcat în haïna cea mohorită. Căci Iudea l-a născut, și lumea l-a primit; sinagoga l-a nutrit și l-a crescut, și biserica l-a luat în posesiune și l-a luat folosul. Aceea a avut mlădița viței, eu am strugurul adevărului. Aceea a cules strugurul, și nēmurile beū beutura cea tainică. Aceea a semēnat în Iudea grāunțul de grāu, și nēmurile au secerat holda cu secerea credinței. Nēmurile au cules cu evlavie trandafirul, și Iudeilor le-a rēmas spinele necredinței. Puiul a sburat, și cei fără de minte s'au aședat în cuib. Frunzele literei le tâlcuiesc Iudeii, și rodul Spiritului îl culeg nēmurile. „Eta feciōra în pânțee va lua.“ Spune-mi, Iudeule, spune-mi mai de parte, că pe cine a născut? Încrede-te în mine, cel puțin ca în Irod. Înse nu te încreși. Știu, pentru ce: pentru rēutatea ascunsă. Căci acela l-a spus-o, ca să-l ucidă, era mie nu mi-o spu, ca nu cum va să i-mē închin. Dar pe cine a născut? Pe cine? Pe Domnul firii. Că de și faci tu, totuși strigă firea. Că ea a născut, în ce chip a voit, să se nască, cel ce s'a născut. Că acesta nu o permitea firea, ci pe cum Dispunētorul firii a adus un nou chip de nascere, pentru ca să arete, că chiar și dacā s'a făcut om, nu se nasce ca om, ci se nasce ca Dumnezeu. A purces așa dar astăzi din feciōrā, carea învinge firea, întrece căsătoria. S'a cuvenit adevă Impēratului sfințeniei, să purcedă din nascere curată și sfință. Căci el e, cel ce odiniorā a plāsmuit pe Adam din pământ virgin, era din Adam a format muierea fără de muiere. Că în ce chip Adam a produs muierea fără de muiere, așa a născut și Feciōra astăzi bărbat fără de bărbat. Că „om este,“ zice, și „cine-l va cunoște pe el?“ (Ier. 17, 9.) Căci de ore ce nēmul muierească datoria omenilor binefacerea, că Adam a produs muierea fără de muiere, de aceea a născut astăzi Feciōra fără de bărbat și așa a plătit bărbaților datoria în locul Evei. Pentru ca adevă Adam să nu se înalțe în mintea sa, pentru că a produs muiere fără de muiere, de aceea și Feciōra a născut bărbat fără de bărbat, pentru ca prin comuniunea minunii să dovedescă egalitatea firii. Căci în ce chip a luat din Adam cōsta și nu l-a făcut întru nimica să scadă, așa și în Feciōra a plāsmuit biserica cea însuflețită și feciōria nu o a făcut, să înceteze. Viu a rēmas Adam, și după ce i-s'a luat cōsta; nēstricatā a rēmas și Feciōra, și după ce a purces pruncul dintr'însa. De aceea nu și-a zidit de airia și-e biserica, nici nu a plāsmuit alt trup, ca să se îmbrace într'însul, pentru ca nu cum va să se parā, că face de ocarā massa lui Adam. Căci de ore ce omul înșelat fiind s'a făcut unēlta diavolului, de aceea pe acela, care căduse jertfā aleșuirii, și-l a însușit de biserica însuflețită, pentru ca prin unirea acesta cu Făcētorul lui să-l depărteze de la comunicarea diavolului. Înse în vreme ce se face om, nu se nasce ca om, ci se nasce ca Dumnezeu. Căci dacā ar fi purces asemenea mie din împreunare de căsătorie, mulțimii i-s'ar fi părut înșelăciune. Er acum de aceea se nasce din feciōrā, era nāscēndu-se și pânțeele îl scutesce neschimbat, și feciōria o păzese nevinovată, pentru ca chipul cel minunat al născerii să-mi fie mijlocitoriu de credință mare.

De aceea ori m'ar întreba vre un păgân, ori vre un Iudeu, dacā Christos, în vreme ce după fire e Dumnezeu, preste fire s'a făcut om, eu așa zice: Așa e! și de mărturie așa chema nevătēmatul sigil al feciōriei. Căci în acest chip este el Dumnezeu, cel ce învinge rīnduēla firii, în acest chip e el plāsmuitorul pânțecelui și inventātorul feciōriei, pentru că a avut un chip nepētat al născerii și și-a zidit negrăit biserica așa, în ce chip a voit.

Spune-mi deci, Iudeule, nāscut-a Feciōra ori nu? Căci dacā a nāscut, atuncia mărturisese nascerea cea minunată; er dacā nu a nāscut, de ce ai înșelat pe Irod? Căci atuncia, când el scirici, unde are să se nască Christos, tu l-ai zis: „În Vetleemul Iudeei.“ Dar eu sciam ore satul ori locul? Cunōșeam eu ore vrednicia celui ce s'a nāscut? Nu a amintit ore Isaie despre el ca despre Dumnezeu? Căci a zis: „Va nasce fiu, și se va chema numele lui Emanuil.“ Ore nu voi inimici nesocotiți așa făcut, să se însemne adevērul? Ore nu voi cărturarii și Fariseii, cei ce sfinții păzitori rīvnitori ai legii, ne-ați învățat pe noi tōte cele ce se referesc la el? Ori dōrā scim noi limba Evreilor? Nu ați tâlcuit ore voi Scripturile? După ce a nāscut Feciōra și mai înainte de ce a nāscut, ca nu cum va cele ce s'au zis, să se tâlcuiesc despre Dumnezeu, ore nu voi întrebați fiind de Irod ați chemat de mărturie pe profetul Michea, ca să întărescā cuvintele vōstre? Căci el a zis: „Și tu Vetleeme casa Efratului, mic ești a fi întru miile Iudei, că dintru tine va ieși mie, ca să fie povētuitoriu lui Israil“ (Mich. 5, 2). Bine a zis profetul: „Dintru tine.“ Că dintru voi a ieșit, și în lume a venit. Că cel ce este, acela Iese, era cel ce nu este, acela se zidesce ori se face; era el a și fost și și mai înainte a fost și tot de una a fost. Dară a fost tot de una ca Dumnezeu cărmuind lumea, era astăzi a ieșit; ca om povēțuese poporul, era ca Dumnezeu mântuesce lumea. O vrășmași bun! O piriși iubitori de omeni, cari fără de a sci au arētat, că e Dumnezeu acela, care s'a nāscut în Vetleem, cari pe cel ce era ascuns în iesle, l-au vestit ca Dispunētoriu, cari pe cel ce zăcea în peșterā, fără de propus ni-l au arētat, și fără ca să o voescā, ni-s'au făcut binefăcētori și l-au descoperit voind, să-l ascundă! Veți, cât de neînvețati învețatori sînt ei? Ei nu știu, ceea ce învață, cuprinși de fōme ne nutresc, cuprinși de sete ne adapă, cuprinși de serăcte ne îmbogațesc.

Veniți deci, să prāznuim, veniți, să ținem sērbătore. Căci e nou chipul sērbătorii, de ore ce e și de necredut cuvântul născerii. Că astăzi s'a rupt legătura cea veche, s'a rușinat diavolul, draciul au fugit, mōrtea s'a stricat, raiul s'a deschis, blāstēmul s'a șters, păcatul s'a delăturat, rātăcirea s'a alungat, adevērul s'a reintors, și cuvântul evlaviei s'a semēnat și a grăbit pretutindenea. Conviețuirea celor de sus s'a sădit pe pământ. Ōngerii comunică cu omenii, și omenii grāesc fără de frică cu Ōngerii. Pentru că Dumnezeu a venit pe pământ, și omul în cer; tōte s'au mestecat. Căci a venit pe pământ, în vreme ce e întreg în ceruri, era fiind întreg în cer e întreg pe pământ. Dumnezeu fiind s'a făcut om nelipsindu-se de a fi Dumnezeu; Cuvântul cel nepătimitoriu fiind s'a făcut trup; pentru ca să locuiescā întru noi, s'a făcut trup. Că Dumnezeu nu s'a făcut, ci era. S'a făcut trup, pentru ca pe care nu-l cuprinde cerul, să-l primescā ieslea. Se pune în iesle, pentru ca acela, carele nutresce tōte, să primescā hranā de prunc de la mamā feciōrā. Părintele vēcului, ce va să fie, ca un prunc sugētoriu se lasă a fi purtat de brațe feciōresci, pentru ca și magii să pōtā veni la el. Că astăzi au sosit și magii începēnd a se lāpēda de tiranul, și cerul se mândresce arētând prin stea pe Dispunētoriu sēu, și Domnul ședēnd pe norul cel ușor al trupului sēu fuge în Egipt și se pare, că fuge de aleșuirea lui Irod, era întru adevēr împlinesce, ceea ce a zis Isaie. Că a zis: „În ziua aceea fi-va Israil al treilea întru Egipteni și întru Asirieni, binecuvântat pe pământul, pe care l-a binecuvântat Domnul Savaot zicēnd: Bine e cuvântat poporul meu cel din Egipt și cel din Asirieni și moștenirea mea Israil“ (Isaie 19, 24).

Ce zici, Iudenle? Cel ce erai cel dintāiu, te-ai făcut al treilea? Egipteni și Asirieni s'au înșirat mai înainte, și Israil cel întâiu nāscut s'a înșirat mai apoi? Așa este. Asirienii cu dreptul vor fi cei dintāiu, că dōrā ei prin magii i-s'au închinat cei dintāiu, era Egiptenii vor urma după Asirieni, că dōrā ei au primit pe cel ce fugia de aleșuirea lui Irod. Era în locul cel mai de pe urmă se numēra Israil, pentru că numai după ieșirea din Iordan l-au recunoscut prin Apostoli.

Dară a intrat în Egipt cutremurând cele făcute de mâni ale Egiptului, nu în orî care chip, ci după ce a închis pridvórele Egiptului prin uciderea întâiu născuţilor. De aceea intră astăzi ea întâiu născut, pentru ca să imprăştie jalea întristării celei de odinióră. Érá că Christos se zice întâiu născut, ne mărturisece astăzi Evangelistul Luca zicënd: „Şi a născut pe fiul său cel întâiu născut, şi l-a înfăşat pe dînsul, şi l-a pus în iesle, pentru că nu aveaŭ ei loc în casă“ (Luc. 2, 7). A intrat aşa dar în Egipt, pentru ca să imprăştie jalea întristării celei de odinióră, în locul pedepselor aducënd bucurie, în locul nopţii şi întunerecului dăruind lumina mântuirii. Spurecatu-s'a atuncia apa riului prin uciderea pruncilor mititei; intrat'a deci în Egipt, cel ce făcuse roşie apa, şi a făcut curgerile riului, să fie născëtore de mântuire, şi prin virtutea Spiritului a curăţit blăstémul şi spurecăciunea lor. Lovitu-s'aŭ cu rele Egipteni şi infuriaţi s'aŭ lăpădat de Dumnezeu. Intrat-a deci în Egipt şi a umplut inimile iubitoare de Dumnezeu cu cunoştinţa lui Dumnezeu; riului i-a dăruit, să nutrească martiri mai roditori de cât spicele.

Înse pentru scurtîmea timpului voiŭ, să sfârşesc aci cuvîntarea. Érá aci sfârşesc împlinind cuvîntarea cu aceea, în ce chip cel nepătimitoriŭ trup s'a făcut neschimbată rămânendu-i firea. Ce voiŭ zice deci saŭ ce voiŭ grăi? Véd pe teslarul şi ieslele şi pruncul şi scutecele şi nascerea Feciórei neavënd lucrurile de lipsă, tóte cuprinse de miserie, tóte pline de sërăcie. Védut'ai bogăţia în sërăcie multă, cum bogat fiind s'a făcut sërăc pentru noi, cum n'a avut nici aşternut, nici straiŭ, ci a fost aruncat în iesle góle? O, sërăcie isvor de bogătie! O, bogătie nemésurată, carea porţi înfăţişarea sërăciei! Zace în iesle, şi cutremurá lumea; în scutec se înfăşurá, şi rumpe legăturile pécaturii. Încă nu a dat glas de vorbă, şi a şi învăţat pe magi şi i-a înduplecat la întórcere. Ce voiŭ zice saŭ ce voiŭ grăi? Éta pruncul se înfăşurá în scutece şi zace în iesle. Érá de faţă e şi Maria cea fecióră şi mamă; de faţă era şi Íosif, cel ce se numia tată. Acesta se

zice bărbat, aceea se chémă muiere; sînt cuvinte legitime lipsite de împreunare. Să-mi înţelegi acestea numai ca nisce cuvinte, érá nu ca fapte. Acesta numai şi-a luat-o muiere, şi Spirit sfînt a umbrit-o. De aceea Íosif îndoindu-se nu scia, cum să numescă pruncul. Nu îndrăznia, să zică, că acesta ar fi născut din preacurvie; nu putea, să arunce asupra Feciórei cuvînt de hulă; nu se putea învoi la aceea, ca pruncul să-l declare de al său. Că scia bine, că nu scia, în ce chip şi de unde s'a născut pruncul. De aceea, în vreme ce se îndoia despre lucrul acesta, i-s'a adus din cer prin glasul ângerului descoperirea: „Nu te teme, Íosife; că ce s'a născut dintr'însa, din Spirit sfînt este“ (Mt. 1, 20). Că Spirit sfînt a umbrit pe Fecióra. Dar de ce se nasce din fecióră şi păzesce nevinovată fecioria? Pentru că odinióră pe Eva cea fecióră o înşelase diavolul, de aceea Mariei celei fecióre îi binevestesce Gavriil. Dar Eva înşelată fiind prin cuvîntare a născut cauza morţii; érá Maria primind buna vestire a născut în trup Cuvîntul, care ne mijlocesce viaţa vecinică. Cuvîntul Evei a arêtat arborele, carele a alungat pe Adam din raiŭ; érá cuvîntul cel din Fecióra a arêtat crucea, carea în locul lui Adam a introdus pe tâlhariul în raiŭ. Că de óre ce nici págânii, nici Íudeii, nici fiil ereticilor nu aŭ cređut, că Dumnezeu s'a născut făr de curgere şi făr de patimă, de aceea astăzi purcedënd din trup pătimitoriŭ a păzit făr de patimă trupul pătimitoriŭ, pentru ca să arete, că în ce chip născëndu-se din Fecióra nu a făcut, să inceteze fecioria, aşa şi Dumnezeu, fără ca să se scurgă şi să se schimbe sfînta substanţă, a născut pe Dumnezeu aşa, pe cum se cuvenia lui Dumnezeu. Că de óre ce ómenii părăsindu-l pe dînsul şi-aŭ făcut chipuri cioplite, cari aveaŭ formă de om şi despretuind pe Ziditoriul li-s'aŭ închinat, de aceea astăzi Cuvîntul lui Dumnezeu Dumnezeu fiind s'a arêtat în chip de om, pentru ca să nimicească minciuna şi în chip taînic să transpună la sine închinăciunea. Acestuia deci, care din cele ce sînt cu neputinţă, a făcut lucru cu putinţă, lui Christos să-i înălţăm mărime împreună şi Tatălui şi sfîntului Spirit, acum şi tot de una şi în vecii vecilor. Amin.

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

După ce şi-a sfârşit risul, grăi din nou cu soţul său, şi ei păsiră apoi mai aproape de Ben Hur.

„Statî!“ zise Ben Hur şi părăsi columna: „Pe un cuvînt.“

Ei se opriră éráşi.

„Pe un cuvînt!“ replică Saxonul, îşi puse puternicele sale braţe cruciş pe pept, şi faţa lui cea ameninţătoare, care începuse deja a se înora, se lumineá. „Pe un cuvînt! Grăesce!“

„Tu eşti Thord Normanul.“

Uriaşul căscă ochii săi cei vineţi.

„Ai fost măiestru de scrimă în Roma.“

Thord aprobă cu capul.

„Eŭ am fost învăţăcelul tãu.“

„Nu,“ zise Thord şi-şi scutură capul.

„Pe barba lui Irmin, eŭ n'am avut nici când, să fac dintr'un Íudeu un luptaciú.“

„Dar eŭ îţi voiŭ dovedi, ceea ce am zis.“

„Cum?“

„Tu ai venit aici, ca să mă uciđi.“

„Adevêrat.“

„Atuncia lasă pe omul acesta, să se lupte singur cu mine, şi eŭ îţi voiŭ scrie pe trupul lui dovada vorbeii mele.“

Un suris vesel fugi preste faţa Normanului. El grăi cătră soţul său, şi acesta îi răspunse. Normanul zise apoi cu naivitatea unui prunc, căruia i-se face o bucurie:

„Aşteptă, până voiŭ zice: Înainte!“

Împinse cu piciorul un pat la locul, care i-se părea mai potrivit, şi-şi întinse

apoi pe el grasul trup a lene. După ce-şi află poziţia cea mai tignită, zise: „Acum înainte!“

Făr de a se anosti porni Ben Hur asupra contrariului său.

Acesta nu se gândi mult, ci-şi ridică mâinile.

Când amîndoi stăteau ast fel în poziţie de luptă, nu era între ei nici o deosebire mai bătătoare la ochi; ei dimpotrivă seménaŭ ca nisce fraţi. Faţă cu surisul consciú de sine a străinului Ben Hur arêta serioşitate, carea acela ar fi privit-o de presemn al primejdiei, dacă ar fi cunoscut isteţimea lui Ben Hur. Amîndoi sciaŭ, că lupta se va sfârşi cu mórtea unuia din ei.

Ben Hur făcu cu drépta un atac aparent. Străinul se apêrá întindënd braţul sting puţinţel înainte. Mai înainte de ce şi-ar fi putut lua din nou o poziţie scutită, îl prinse Ben Hur la închiătura mâni cu o apucătură, carea serviţul de ani la vîslă o făcuse grozavă ca o menghină. Îl surprinse pe deplin şi nu-l lăsă timp. A se arunca înainte, a-l apesa braţul pe la gât pe umăr, a-l întorce prin acésta laturea stingă înainte, a-l lovi cu mâna stingă cea liberă cu o lovitură sigură pe grumazul gol de desubtul urechi, — acestea aŭ fost numai părţile uneia şi aceleia-şi acţiuni. Altă lovitură nu mai era de lipsă. Sbirul cădu greú, făr de nici o strigare la pămînt şi rămase acolo nemişcat.

Ben Hur se întorse cătră Thord.

„Ha! Ce! Pe barba lui Irmin!“ strigă acesta uimit şi se ridică, să şedă. Apoi rise.

„Ha, ha, ha! Nici eŭ n'aş fi putut, să o fac mai bine!“

El măsura apoi pe Ben Hur cu o privire rece din creştet până în tâlpi, se sculă şi-şi privi în faţă cu admirare neascunsă.

„Asta a fost apucătura mea, — apucătura, carea am deprins-o eŭ zece ani în şcolile Romei. Tu nu eşti Íudeu. Cine eşti?“

„Ai cunoscut pe duumvirul Arriú.“

„Quint Arriú? Da, el mi-a fost pătron.“

„El avea un fiú.“

„Da,“ zise Thord, şi trăsăturile lui cele sfăşiate de răniri se luminaŭ puţinţel, „am cunoscut pe tinêrul acela; el ar fi fost un gladiator minunat. Împêratul l-a imbiat cu scutul său. Eŭ l-am învăţat apucătura asta, carea ai aplicat-o tu acestuia, — de ea e capabil numai unul, care are mâni şi braţe ca ale mele. Multe cununii am dobîndit cu ea.“

„Eŭ sînt acel fiú al lui Arriú.“

Thord păşi mai aproape şi privi bine la el; apoi îi luciră ochii de bucurie adevêrată, şi el îi întinse mâna zicënd. „Ha, ha, ha! El mi-a zis, că voiŭ găsi aci pe un Íudeu, — pe un Íudeu, — pe un căne de Íudeu, uciderea căruia ar fi un serviţ făcut zeilor.“

„Cine ţi-a zis-o?“ întrebă Ben Hur prindëndu-i mâna.

„Ha, — Messala, — ha, ha, ha!“

„Când, Thord?“

„A sară.“

„Gândiam, că e rănit.“

„El nu va mai umbra. Pe aşternutul său mi-a spus-o între gemete.“

În acestea câte va cuvinte se cuprindea o zugrăvire vie a urei lui Messala, şi Ben Hur găsi, că Romanul, de cum va va scăpa viú, va fi încă destul de puternic şi primejdios şi-l va urmări neobosit în tótă viaţa sa. Lui îi rămânea rësbunarea, ca să-i îndulcescă viaţa nimicită; de aceea nu voia de loc să scape din mână averea, sa perdută în rëmasul cu Sanballat. Ben Hur cumpêni şi pricepu limpede, în câte feluri putea inamicul lui, să-i strice în opera lui, ce a întreprins-o

pentru împăratul, carele avea să vină. De ce nu ar recurge deci și el la mijloacele Romanilor? Omul acesta, care era mituit, ca să-l ucidă pe el, se putea mitui tot așa de ușor spre a ucide pe comitentul cel dintâiu. Sta în vocea lui Ben Hur, ca să promită o mită mai mare. Ispita era mare; pe când era pe aci, să-i cedeze, cădu privirea lui din întimplare pe mortul său contrariu, carele zăcea nemișcat, cu fața sa palidă întorsă la deal. Mortul îi semăna foarte tare. Atuncia îi veni un gând și el întrebă: „Thord, cât voia Messala, să-ți dea pentru uciderea mea?”

„O mie de sestertii.”

„Le vei primi și așa; și dacă vei face, ce-ți spun eu, voiți mai adauge eu încă trei mii.”

Urișul începu a calcula cu glas tare.

„Ieri am dobândit cinci mii; de la Romanul o mie. — fac șesé mii. Dă-mi patru mii, bunule Arrii. — înca patru mii, — și eu mă voi espune pentru tine, chiar și dacă bătrânul Thor, tizul meu, ar voi, să mă lovescă cu ciocanul său. Dă-mi patru mii, și eu voi ucide pe bolnavul patrician, de cum va o doresci. Am numai să-i pun mâna pe gură, — așa.”

El arătă, cum are să-l ucidă, punându-și mâna pe gură.

„Înțeleg,” zise Ben Hur. „Zece mii de sestertii sînt o avere. Ea îți va da puțința de a te întorce la Roma, de a deschide o cărcimă aprópe de circus maximus și de a trăi, pe cum se cuvine celui dintâiu dintre măiestrii de scrimă.”

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut: „Albina” revistă enciclopedică populară Nro 11. Sumar: *G. Coșbuc*. Ștefan Vodă (poesie). — *Gh. Adamescu*, 11 Decembre 1861. — *Barbu Catargiu*, Discurs la unirea definitivă. — *S. P. Radianu*, Caractele botanice ale richitei. — *C. Nottara*, Sub ninsóre. — *D. Mirescu*, Probleme practice. — *Pegripo*, Predică. — *Spectator*, O serbare patriotică. — *Manole*, Asigurarea pe viață. — *Petre Petrescu*, Sfînca Corbiței. — *P. G.*, Societatea pentru ajutorul elevilor sëraci. — Sfaturi practice. — *M.*, Cronica agricolă. — Informațiuni. — Apel. — Vocă din presă. — Pentru domni institutori și învătători. — Adrese către redacție. — Erată. — Poșta redacției. — Cărți și reviste. *Ilustrațiuni*: *Barbu Catargiu*. — Moț de salcie cu flori masculine. — Moț de salcie cu flori femele. — Flori masculine de richită. — Flori femele de richită. — Doctorul Sergiu.

A apărut

Calendarul „Unirii” pe 1898 Anul II

cu următorul cuprins bogat și interesant: Cronologie, Serbătorile, Regentul, Înțunecimi, Anotimpuri, Umblarea timpului, Lunile cu povețe economice și semne de timp. Regentii europeni. *Sematismul provinciei mitropolitane de Alba Iulia* cu specificarea parochiilor în românește și ungurește și cu posta ultimă și a parochilor, cum și a diferitelor dicasterii.

Michail Pavel, episcopul de Orade, schiță biografică (cu un portret foarte succes). „*Christos a înviat*”, poesie de *Al. Vlăduță*. *George Coșbuc* (cu portret) note biografice și trei poesii: *Epigramă* (în vîrsta de 12 ani), *Pe ceriă* (de 14 ani) și *Beda* (din 1886). *Ales. Bohățel*, biografie și portret. *Cisme de mprunut și S'a turcitu-se bălăul*, anecdote hazlii de *Th. D. Speranță*. *Glume. Morții nostri* (bărbații

gr. cat. fruntași morți în 1897) cu portretul *br. David Urs* și *Iosif Hossu*. *Sfaturi*. Posta. Scala timbrelor. *Tîrgurile*. *Insertiuni*.

Din acest cuprins ori cine se pôte convinge, că acest *Călindar* e cel mai potrivit și mai bun pentru preoțimea noastră gr. cat. în special.

Prețul unui exemplar 35 cr. cu porto 40 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecești* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfînșitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învătătorilor.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bătrânețe tradus de *Andrei P. Liviu* canonic-abate gr. cat. în Lugos, edat de *Gavril Pop* canonic în Blaș. Prețul broș. 50 cr. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Sîntem informați, că dl editor *venitul curat al acestei publicațiuni l-a destinat pentru un scop cultural*.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Legile politico-bisericesci

din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestul op. Fără de cartea acésta nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat tóte raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsescă acésta carte, în care se află tóte cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie veină, tipariu frumos în **negru și roșu**. — Prețul nelegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél,

fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonic de *Dr Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială** în **Blaș** (Balázsfalva).

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invecivitor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui *Nicola Densușan* asupra Mitropolitului *Vancea* și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul **70 cr.** — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul **1 fl.** Ambele părți espedate franco **1 fl. 85 cr.**

Instrucțiune

dată de Inaitul ministeriului de interne cu privire la *procedura contra morbului de ochi: „trachoma”*, pentru auctorități publice și învătători. — Broșura constă din 15 pag. și costă **5 cr.**, spedată franco sub fașe **8 cr.**

Îndreptariu

în *causa dărilor directe de stat*, pentru oficiile parochiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau inviațiunile cele mai bune, cum au să poredă oficiile parochiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și couscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de *case*, 2. a dării de *căștig*, 3. a dării după *camele*, 4. a dării *supletóre generale de venit*, 5. a *taxei de scutire dela miliție*, 6. a dării de *arme* și de *vînat* și 7. *comisiunile* pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e **8 cr.**, expedită franco sub fașe **11 cr.**

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoihul cel mic edit. III. Blaș 1892. Pretul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăi de pânză cu 95 cr. v. a. Legat împreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de *Dr. A. Grama*. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Introducere în s. Scriptură de *Dr. Victor Szmigelski*. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la cîntă 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial al doilea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Testamentul și Literalele fundamentale ale fericitului Arhiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș *Dr. Ioan Vancea de Buteasa*. Blaș 1892. Tipografia Seminariului gr. cat. din Blaș. Se află de vîndare la Administrația „Unirii”. Prețul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Edict.

Ioan Sandru din *Vurpér*, carele cu neleguire și-a părăsit, acum sînt șapte ani trecuți, pe legiuita sa soție *Ana Vasilie Părău* din *Nucet*, ne fiindu-i cunoscută ubicațiunea, prin acésta se provocă, ca în termin de un an și o zi să se presente în persoană la forul matrimonial de I instanță spre a-și da răspunsul la acusa soției sale. căci la cas contrar cauza se va decide și în absența lui.

Dat de la Forul matrimonial protopopesesc de I inst. al tractului Cichindeal.

Sécădate la 21 Decembre 1897.

Demetriu Cutean
protopop.

(33) 2—3